

LATVIJAS UNIVERSITĀTES

**LATVIJAS
UNIVERSITĀTE**

ZINĀTNISKĀS DARBĪBAS ATTĪSTĪBAS PLĀNS 2030

SATURA RĀDĪTĀJS

<i>Par dokumentu</i>	3
Likumiskais un politiskais ietvars	3
Plāna mērķi	3
Plāna vieta stratēģiskās plānošanas dokumentu hierarhijā	3
ATSKAITES PUNKTS - LU 2022	4
PĒTNIECĪBAS VIDES RAKSTUROJUMS	6
Globālās tendences zinātnē.....	6
Valsts politika zinātniskās darbības attīstībā	7
ZINĀTNISKĀS DARBĪBAS ATTĪSTĪBAS REDZĒJUMS 2030	8
Zinātnes izcilība	8
Starpdisciplināri, starptautiski un nacionālas nozīmes pētījumi.....	8
Pētniecības kapacitātes stiprināšana.....	8
Jauno talantu attīstība.....	8
Nacionālās valodas, kultūras, vēstures un tiesību pētījumi un vērtību saglabāšana	8
Zināšanu pārnese	9
Zinātnes sasniegumu izplatīšana un popularizēšana	9
Sabiedriskā zinātne	9
Prioritārie pētniecības virzieni	9
Latvijas tautsaimniecībai nozīmīgas kompetences saglabāšana	9
Nozīmīgās kolekcijas, krātuves un pētniecības infrastruktūras vienības.....	10
PLĀNA IEVIEŠANAS PAMATPRINCIPI UN PRIEKŠNOTEIKUMI	11
Pētnieciskās vides attīstības nodrošināšana	11
Iekšējās un ārējās sadarbības saites	11
Pārvaldība	11
Kapacitātes stiprināšana.....	12
Finansēšana.....	13
Attīstības plāna ieviešanas priekšnoteikumi	14

PAR DOKUMENTU

Likumiskais un politiskais ietvars

- izstrādāts saskaņā ar Augstskolu likuma 15.¹ pantu,
- apstiprināts LU Senātā 2023.gada 26. jūnijā,
- balstās uz Latvijas Zinātnes, tehnoloģiju attīstības un inovācijas pamatnostādņem 2021.-2027.gadam,
- pamatojas LU Stratēģiskajā specializācijā, LU Satversmē noteiktajā misijā.

Atbilstoši LU Satversmei, LU stratēģiskās specializācijas jomas ir:

- Dabaszinātnes,
- Humanitārās un mākslas zinātnes,
- Medicīnas un veselības zinātnes,
- Sociālās zinātnes.

Plāna mērķi

- noteikt prioritārās pētniecības jomas un formulēt zinātniskās darbības prioritāros attīstības virzienus ilgtermiņā,
- definēt zinātniskās darbības īstenošanai un attīstībai nepieciešamos būtiskākos resursus, efektīvāko finansēšanas un pārvaldības formu.

Plāna vieta stratēģiskās plānošanas dokumentu hierarhijā

Zinātniskās darbības attīstības plāns 2030 → Stratēģija 2021-2027 → Fakultāšu stratēģijas → Funkcionālā līmeņa stratēģijas

ATSKAITES PUNKTS - LU 2022

LU MISIJAS VĒSTĪJUMS

MISIJA

Latvijas Universitātes misija ir izteikta tās devīzē “Zinātnei un tēvzemei”.

Latvijas Universitāte dod savu ieguldījumu pasaules zinātnes, augstākās izglītības, zināšanu, tehnoloģiju pārneses un inovācijas procesos, nodrošina Latvijas demokrātijas un kultūras izaugsmi, latviešu valodas attīstību un tautsaimniecības uzplaukumu.

VĪZIJA

Telpa izcilībai, vide attīstībai, laiks atbildībai.

LU ir zinātnes universitāte ar augstu starptautisko reputāciju. LU veido starpdisciplināru, atvērtu un uz inovācijām vērstu izcilu darba un studiju vidi. LU darbība ir Latvijas valsts ilgtspējīgas attīstības un ekonomikas transformācijas pamats.

VĒRTĪBAS

Universitātes saime, virzība uz izcilību, zinātnē balstīta attīstība,

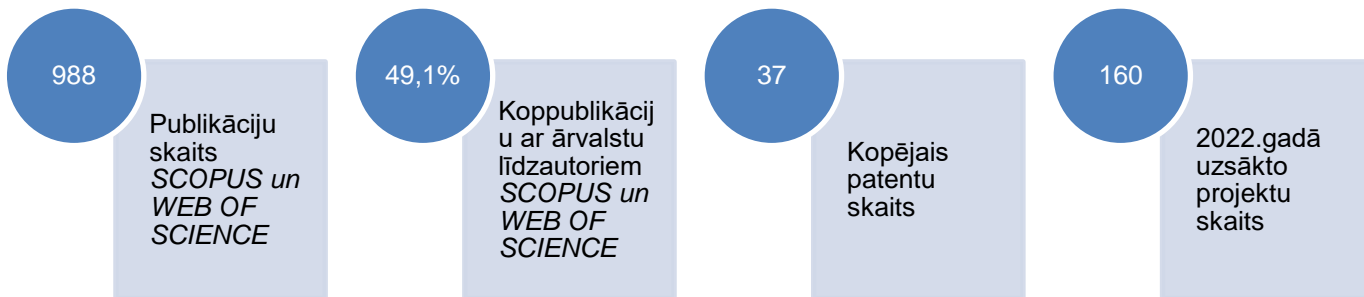
atvērtība, sadarbība, akadēmiskā brīvība.

ZINĀTNISKĀS DARBĪBAS RĀDĪTĀJI

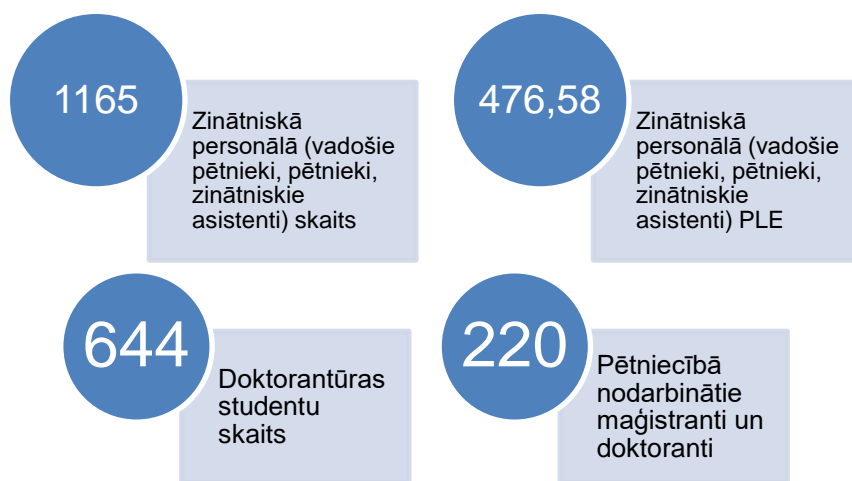
Publikāciju un citējumu skaits Scopus datubāzē, 2017.-2022. gads (Times Higher Education klasifikācija)*

Tematiskā grupa	Publikāciju skaits	Citējumu skaits	Autoru skaits	Nozares-svērtā citējumu ietekme
Fizikālās zinātnes	2281	18581	1260	1,10
Inženierzinātnes un tehnoloģijas	1730	11179	1031	0,93
Dzīvības zinātnes	917	9977	705	1,31
Klīniskās, pre-klīniskās un veselības zinātnes	737	20119	572	2,96
Datorzinātnes	704	2791	560	0,99
Sociālās zinātnes	477	1833	463	1,15
Māksla un humanitārās zinātnes	440	984	345	0,76
Bizness un ekonomika	159	1388	138	1,37
Izglītības zinātnes	122	496	122	1,14
Psiholoģija	76	527	58	1,30
Tiesību zinātnes	25	30	28	0,52
LU kopā	5054	50366	2437	1,29

*Atbilstoši Senāta lēmumam tiks papildināti

PERSONĀLA RĀDĪTĀJI

FINANŠU RĀDĪTĀJI

32 118 816 EUR	• Kopējais pētniecībai piesaistītais finansējums
11 293 756 EUR	• Pētniecībai piesaistītais ārvalstu finansējums
20 047 948 EUR	• Pētniecībai piesaistītais nacionālais publiskais, t.sk. valsts budžets, finansējums
442 359 EUR	• Ieņēmumu apmērs no komercializācijas
7 065 379 EUR	• Zinātniskās darbības bāzes finansējums
2 015 054 EUR	• Snieguma finansējums

LU POZĪCIJA STARPTAUTISKĀ UN NACIONĀLĀ MĒROGĀ

801.-1000. vieta Times Higher education World University Rankings
 1001.-1200. vieta QS World University Rankings
 EECA 40. vieta QS University Rankings

PĒTNIECĪBAS VIDES RAKSTUROJUMS

Globālās tendences zinātnē

- Lai arī plānots pieaugums **finansējums pētniecībai** no dažādiem alternatīviem avotiem, piemēram, uzņēmumiem, pūļa finansējuma iniciatīvām, riska kapitāla ieguldītājiem, filantropu fondiem, u. c., universitātes joprojām ļoti lielā mērā būs atkarīgas no publiskā finansējuma. Gan nacionālā, gan ES līmenī būs spiediens uz pētniecības budžetu ģeopolitisko faktoru izraisītās ekonomiskās recesijas un aizsardzības budžeta vajadzību dēļ. Dažādu nozaru uzņēmumu finansējums pētniecībai pieaugs, kas veicinās lietišķo pētījumu īpatsvara pieaugumu.
- **Institūciju iekšējās pārvaldības izmaiņas.** Lai spētu dinamiski reaģēt uz visdažādākajiem studiju, zinātnes, inovāciju un citiem izaicinājumiem, kas mūsdienās ir augstākās izglītības institūciju dienas kārtībā, to vidū saskatāma tendence veikt būtiskas izmaiņas iekšējā pārvaldībā, dodot priekšroku lielākām, bet autonomākām vienībām. Tas tipiski ietver arī lielu vienību autonomiju gan finansiālā, gan lēmumu pieņemšanas ziņā.
- **Strauji augošas jomas.** Medicīnas un veselības zinātnes nostiprinās savu dominējošo pozīciju, veidojot vairāk nekā trešdaļu no kopējā pasaules pētniecības apjoma. Tehnoloģiju jomai būs vienlīdz liela nozīme līdzās dabas un dzīvības zinātnēm.
- **Sadarbence** (konkurence un sadarbība) gan starp reģioniem, gan starp pētniecības universitātēm un pētniekiem. Lai arī būs novērojama sīva konkurence, tai paša laikā turpinās attīstīties dažādu pētnieku grupu un sadarbības tīklu, tostarp konsorciju, veidošana. Ziemeļamerikas (augstas ietekmes zinātne) un Eiropas dominējošā loma zinātnē lēnām samazinās, palielinoties Austrumāzijas lomai, tostarp Ķīnas (īpaši augsto tehnoloģiju jomās), Indijas un Dienvidaustrumu Āzijas lomai.
- **Atvērtā zinātne.** Publiskajam pētniecības finansējumam arvien biežāk tiks piemēroti atvērtās zinātnes nosacījumi, piemēram, pētījumu publikācijas un dati brīvpieejā ar dažādu “atvērtības” līmeni, kas veicinās pētījumu rezultātu atrodamību, pieejamību, savietojamību un atkārtotu izmantošanu. Starpdisciplināra sadarbība, atvērtās recenzēšanas (peer review) process, pētījumu ietekmes uz sabiedrību atklāšana - ir tikai dažas no atvērtās zinātnes izpausmēm, kas nākotnē vēl tiks pilnveidotas un attīstītas. Atvērtās zinātnes infrastruktūras un tās finansējuma jautājumi būs aktuāli pētniecības un attīstības pārvaldītājiem.
- Sagatavot un publicēt visus pētniecības procesa rezultātus un komunicēt par saviem atklājumiem tādā veidā, lai tie būtu viegli saprotami, būs izaicinājums daudziem pētniekiem, tāpēc universitātēm būs ļoti svarīgi atbalstīt viņus šajā procesā.
- **Problēmorientēta zinātnes** pieeja un prasība informēt par zinātnes lomu un nozīmi, kā arī veikto pētījumu ietekmi uz sabiedrību, piemēram, uz ANO ilgtspējīgas attīstības mērķiem, pētniekiem tiks izstrādāt un izmantot dažādus veidus, kā veidot sabiedrības izpratni un kā rezultātus atklāt sabiedrībai – progresa ziņojumi, dažādas zināšanu pārneses formas, zinātnes komunikācija (veidi, kanāli), sabiedriskās zinātnes. Dažāda veida un līmeņa sadarbība – ar sabiedrību (*citizen science*),

uzņēmumiem un publisko sektoru, starpdisciplināri un starptautiski – būs viena no panākumu atslēgām.

- **Pētnieku darba vide.** Pētniekiem palielinātas konkurences apstākļos būs jāstrādā “ātrāk un gudrāk”, tāpēc tiks izmantoti dažādi tehnoloģiskie atbalsta risinājumi dažādu procesu efektivizēšanai – no zinātniskās literatūras atlases (piemēram, mākslīgā intelekta risinājums CAVIDOTS) līdz pētījumu izstrādāšanas, komunikācijas, sadarbības, u. c. procesu risinājumiem. Vecākās paaudzes pētnieku īpatsvars pieaugs. Nepārtraukta profesionālā pilnveide, apgūstot jaunas, tostarp citu disciplīnu zināšanas un prasmes.
- **Zinātnes izvērtējums.** Lai arī būs novērojamas jaunas iniciatīvas alternatīvu indikatoru piemērošanai zinātnieku darba izvērtēšanai (piemēram, Declaration on Research Assessment (DORA)) un institūcijas ieviešīs jaunus holistiskus pētnieku veiktspējas izvērtēšanas modeļus, tostarp ņemot vērā atvērtās zinātnes principus, citējamības datubāzu piedāvāto indikatoru (publikāciju skaits žurnālos, žurnālu IF, citējamība u. c.) izmantošana gan pētnieku, gan institūciju novērtējumos saglabāsies.
- **Lielo datu nozīme** pētniecībā pieaugs (arī humanitārās zinātnēs), to izmantošana notiek visā pētniecības ciklā (pētniecības procesu izpratne, datu analīze utt.), tāpēc datu intensīvā zinātnē pētniekiem būs nepieciešamas atbilstošas datu apstrādes tehnoloģijas un prasme lietot, tostarp drošības jautājumos.
- **Mākslīgā intelekta (AI)** nozīme turpinās pieaugt visā pētniecības procesā, esošie datu analīzes, personalizētu pakalpojumu, salīdzināmo novērtējumu, plaģiātu noteikšanas, hipotēžu izvirzīšanas rīki tiks pilnveidoti un papildināti ar jauniem, kas raisīs ētiskas dabas diskusijas un apsvērumus par rezultātu ticamību.

Tiek prognozēta (lai arī piesardzīgi) arī blokķēžu kā atvērtās zinātnes kiberinfrastruktūras attīstība un virtuālās (VR) un papildinātās realitātes (AR) izmantošanas popularitāte palielināšanās eksperimentu veikšanai un abstraktu jēdzienu izklāstam.

Valsts politika zinātniskās darbības attīstībā

- Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027.gadam nosaka rīcības virzienu “Zinātne sabiedrības attīstībai, tautsaimniecības izaugsmei un drošībai” ar mērķi “Zinātnes izcilība sabiedrības attīstībai, tautsaimniecības izaugsmei un drošībai”. Kā galvenie uzdevumi mērķa sasniegšanai ir noteikti:
  - pētniecības cilvēkresursu piesaiste un kapacitātes celšana, uzsvāru liekot uz doktorantiem, pēcdoktorantiem un ārvalstu pētnieku piesaisti,
  - finansēšanas modeļa pilnveidošana, stimulējot sniegumu un inovācijas,
  - pētniecības un inovācijas investīciju efektīva koordinēšana un pārvaldība,
  - pētniecības un attīstības (P&A) stratēģiskā plānošana,
  - zinātnes izcilības stiprināšana, resursu koplietošanas attīstība,
  - zināšanu pārnese.
- Zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovācijas pamatnostādņēs 2021.-2027. gadam kā politikas mērķis ir noteikts “sekmēt gudras, tehnoloģiski attīstītas un inovatīvas sabiedrības attīstību Latvijā”.

ZINĀTNISKĀS DARBĪBAS ATTĪSTĪBAS REDZĒJUMS 2030

Zinātnes izcilība

- LU kā vienu no prioritātēm zinātniskajā darbībā nosaka virzību uz zinātnes izcilību, kas izpaužas kā augstvērtīgu publikāciju sagatavošana, dalību starptautiskos pētījumos un nacionālās, uz savas valsts sabiedrības vajadzībām orientētas zinātnes stiprināšanu pieaugošas internacionalizācijas apstākļos, aktīvu inovāciju un radīto zināšanu pārnesi, augstus rezultātus zinātnes novērtēšanā.

Starpdisciplināri, starptautiski un nacionālas nozīmes pētījumi

- Zinātniskajā darbībā turpmākajā periodā galvenais uzsvars liekams uz dalību starptautiskos, starpdisciplināros un nacionālas nozīmes pētījumos.

Pētniecības kapacitātes stiprināšana

- LU stiprina pētniecības kapacitāti, attīstot LU Akadēmisko centru, veicinot pētnieciskās infrastruktūras koplietošanu gan LU ietvaros, gan sadarbojoties ar citām Latvijas zinātniskajām institūcijām, ieguldot cilvēkresursos – nodrošinot pētniekiem profesionālās izaugsmes iespējas, izstrādājot un pastāvīgi uzturot sabalansētu atalgojuma sistēmu.

Jauno talantu attīstība

- kā viens no priekšnosacījumiem zinātnes izcilības stiprināšanai LU ir jauno talantu attīstība, kas izpaužas kā doktorantūras stiprināšana LU un pēcdoktorantu piesaiste,
- LU kā zinātnes universitātei prioritātē ir zinātnē balstītas studijas, veicinot visu līmeņu studējošo iesaisti zinātniskajā darbībā, tai skaitā, darbojoties zinātniskajos projektos kopā ar pieredzējušiem pētniekiem, kā arī veicinot zinātnisko darbinieku un ārējo augsta līmeņa nozaru profesionāļu iesaisti studiju procesā, nodot zināšanas studējošiem.

Nacionālās valodas, kultūras, vēstures un tiesību pētījumi un vērtību saglabāšana

- LU kā pašlaik lielākā Latvijas nacionālā universitāte iesaistās esošo esošo nacionālās valodas, kultūras, vēstures un demokrātiski tiesiskas valsts vērtību apzināšanā, izpētē un saglabāšanā, jaunu vērtību radīšanā, uzkrāšanā un ar to saistītu zinātnisko pētījumu veikšanā,
- savu misijas apziņu LU realizē, uzturot latvistikas jomu prestižu un nacionālās nozīmes statusa respektēšanu un atbalstot ar to saistītas zinātniskās aktivitātes.

Zināšanu pārnese

- LU turpina materiāli un morāli veicināt un atbalstīt inovatīvu zināšanu attīstību, kas nepieciešamas sabiedrībai un tautsaimniecībai, uzskatot to par principiālu uzdevumu universitātes pozīcijas paaugstināšanai reitingos,
- LU attīsta un pilnveido zināšanu un tehnoloģiju pārnesei nepieciešamo infrastruktūru, kā arī stiprina saites ar ārējiem sadarbības partneriem,
- LU motivē pētniekus kvalitatīvai universitātes intelektuālā īpašuma portfeļa papildināšanai.

Zinātnes sasniegumu izplatīšana un popularizēšana

- teorētisko un praktisko zinātnisko rezultātu efektīva un plaša izplatīšana ir būtisks LU kā sabiedriskas, zinātniskas institūcijas uzdevums,
- LU veicina zinātnisko rezultātu un datu brīvpieeju, publicēšanos atvērtās piekļuves žurnālos, aktīvu līdzdalību zinātniskās konferencēs,
- būtiska zinātniskās darbības sastāvdaļa ir sabiedrības izglītošana un informēšana par zinātnes sasniegumiem, ko LU veic, gan organizējot dažādus pasākumus plašai sabiedrībai, gan veicot LU zinātnieku dalību dažādos pasākumos ārpus LU un nodrošinot LU izdevējdarbību.

Sabiedriskā zinātne

- LU veicina sabiedriskās zinātnes (Citizen Science) attīstību Latvijā, LU pētniekiem aktīvi līdzdarbojoties, izglītojot un iesaistot pētījumu projektos sabiedrību,
- Sabiedriskā zinātne ir viens no atvērtās zinātnes virzieniem, kuru LU attīstot iegūst labas priekšrocības starptautisku sadarbības pētījumu projektu konkursos.

Prioritārie pētniecības virzieni

- katriem sešiem gadiem LU Nozaru zinātnes padomes nosaka LU prioritāros pētniecības virzienus, paredzot tiem īpašu atbalsta mehānismu. Prioritāros virzienus nosaka, lai:
  - noteiktu pētījumu virzienus, kuros LU ir zinātniskā kapacitāte un iestrādnes,
  - veicinātu LU iestāžu, to struktūrvienību un zinātnisko darbinieku sadarbību pētījumu veikšanai prioritārajos pētniecības virzienos,
- papildu pētījumiem prioritārās pētījumu tēmās, LU dod iespēju publiskos konkursos pieteikt un īstenot pētniecības projektus tematikā ar augstu nākotnes potenciālu (iespēju kļūt par nākotnes prioritāro tēmu).

Latvijas tautsaimniecībai nozīmīgas kompetences saglabāšana

- LU uztur sasniegto kompetenci Latvijas tautsaimniecībai nozīmīgās tematikās, kas tiek finansēta ar tirgus orientētu pētījumu projektiem.

Nozīmīgās kolekcijas, krātuves un pētniecības infrastruktūras vienības

- LU izstrādā kritērijus un procedūru tās rīcībā esošo nozīmīgāko kolekciju, krātuvju un pētniecības infrastruktūras vienību noteikšanai, kurām ir būtiska nacionāla vai starptautiska nozīme zinātnes attīstības, kultūrmantojuma saglabāšanā un/vai vēstures izpētē. Šīs kolekcijas un infrastruktūras vienības ir nozīmīgas arī prioritāro pētniecības virzienu nodrošināšanai LU,
- definēto kolekciju, krātuvju un pētniecības infrastruktūru vienību uzturēšanai un darbības nepārtrauktības nodrošināšanai LU apņemas nodrošināt finansējumu no centralizētajiem LU līdzekļiem gadījumos, kad to nav iespējams nodrošināt ar ārēji piesaistītiem līdzekļiem,
- nozīmīgo kolekciju, krātuvju un pētniecības infrastruktūras vienību sarakstu apstiprina Nozaru zinātnes padomes un tas var tikt pārskatīts, to papildinot vai izslēdzot kādu vienību atbilstīgi izstrādātajiem kritērijiem, ja LU iegādājas un attīsta jaunas, LU būtiskas un koplietojamas pētniecības infrastruktūras, vai arī, ja kāda no sarakstā iekļautajām vienībām vairs nav nepieciešama LU zinātniskās darbības nodrošināšanai.

PLĀNA IEVIEŠANAS PAMATPRINCIPI UN PRIEKŠNOTEIKUMI

Pētnieciskās vides attīstības nodrošināšana

- LU turpina Akadēmiskā centra attīstību kā vienotu studiju un zinātniskās darbības vidi, veicinot to savsarpējo sinerģiju, kā arī sadarbību, resursu koncentrēšanu un koplietošanu,
- LU nodrošina uz labbūtību vērstu, iekļaujošu pētniecības vidi un vienlīdzīgu attieksmi,
- LU administratīvā sistēma tiek veidota, uzmanības fokusā izvirzot tās studentus un akadēmisko personālu, nākotnes LU struktūrā izvērtējot dalīto pakalpojumu centru, “vienas pieturas aģentūru” ieviešanas lietderīgumu, kā arī ieviešot modernus digitālos pakalpojumu,
- LU nosaka augstus akadēmiskās un saskarsmes ētikas, godprātīgas rīcības standartus un nodrošina to ievērošanu.

Iekšējās un ārējās sadarbības saites

- *Iekšējās konsolidācijas* rezultātā LU akadēmiskais potenciāls tiek koncentrēts daudznazaru fakultātēs un apvienībās, tostarp lai veicinātu ciešu un rezultatīvu dažādu zinātnisko jomu iekšēju sadarbību, konkurētspējīgu sabiedrībai nepieciešamu rezultātu sasniegšanu, kā arī efektīvu un ilgtspējīgu LU pieejamo resursu izmantošanu un pētnieku iesaisti studiju procesā,
- LU ir pieaugoša loma Eiropas Universitāšu aliansē FORTHEM, kā arī vadošā loma sadarbībā ar dažādu jomu starptautiskiem līderiem,
- LU veicina īstermiņa un ilgtermiņa sadarbību ar citām Latvijas augstskolām un zinātniskajiem institūtiem konkrētu uzdevumu risināšanai (“ekosistēmu” veidošana), tostarp īstenojot augstākās izglītības reformā paredzēto *Ārējo konsolidāciju*,
- ilgtspējīga attīstība visās tās dimensijās kā LU prioritāte un virzītājspēks. LU ir aktīvs Baltijas un Ziemeļeiropas līmeņa sadarbības partneris ilgtspējas jomā. LU veicina, lai arī tās sadarbības partneri ievērotu ilgtspējīgas attīstības principus,
- LU sekmē tās starptautiskās sadarbības tīkla paplašināšanos, rūpējoties par universitātes atpazīstamību un nodrošinot studentus un mācībspēkus ar starptautiskās mobilitātes iespējām kā mūsdienīgas un inovatīvas universitātes sastāvdaļu.

Pārvaldība

Iekšējā konsolidācija

- LU izstrādā iekšējās konsolidācijas plānu, lai novērstu sadrumstalotību un veicinātu plašāku sadarbību, sevišķi vienas stratēģiskās specializācijas jomā,
- konsolidācijas rezultātā pārskata funkciju sadalījumu starp LU Administrāciju un no jauna veidojamām fakultātēm, lai nodrošinātu administratīvos procesus iespējami mazāk birokrātiskus un ātrākus,
- sekojot pasaules tendencēm, no jauna veidojamām fakultātēm nodrošina pietiekamu autonomijas līmeni gan finanšu, gan stratēģijas izveides ziņā, tā veicinot ilgtspējīgas attīstības iespējas, mazinātu birokrātiju un efektīvizētu pārvaldību.

Kvalitātes nodrošināšana

- ņemot vērā pasaulē vadošo zinātnisko institūciju iestāžu pieredzi, LU ievieš iekšēju zinātnes kvalitātes nodrošināšanas sistēmu, kas nodrošina tās īstenotās zinātniskās darbības kvalitātes atbilstību ārējām prasībām (augstu kvalitāti) un šīs jomas procesu sistēmisku un efektīvu pārvaldību,
- LU iedibina zinātnisko jomu attīstības plānošanu un ikgadējo pašnovērtēšanu kā vienu no zinātniskās darbības kvalitātes nodrošināšanas sistēmas pamatelementiem, ieguldot resursus rezultātu pārvaldības sistēmas attīstībā,
- saņemot nepieciešamos resursus, LU sekmē augstus rezultātus ārējā zinātniskās darbības novērtējumā,
- LU nodrošina, ka pētnieciskās darbības īstenošanā un pārvaldībā iesaistītie darbinieki ir labi informēti, motivēti un darbojas efektīvās komandās,
- koleģiālās institūcijas uzņemas lielāku atbildību stratēģisku lēmumu pieņemšanā,
- LU ieņem arī aktīvu lomu arī valsts zinātnes attīstības politikas veidošanā,
- LU turpina attīstīt tās Kvalitātes rīcībpolitikā noteikto iesaistīto pušu pārstāvniecības mehānismu, lai nodrošinātu vienlīdzīgas iespējas iesaistīties, kā arī iegūt atgriezenisko saiti ar kvalitātes nodrošināšanu un tās pilnveidi LU,
- LU turpina izkopt kvalitātes kultūru un personāla iekšējo attieksmi pret darba kvalitāti, virzību uz nepārtrauktu darbības un galveno procesu kvalitātes paaugstināšanu, jauniem izaicinājumiem un centieniem sasniegt izcilību.

Kapacitātes stiprināšana

Jauna akadēmiskās karjeras modeļa ieviešana LU, stiprinot studiju un zinātnes sasaisti

- LU izveido iekšējo normatīvo bāzi jauna akadēmiskā karjeras modeļa ieviešanai LU, tai skaitā, tenūras sistēmas ieviešanai LU, kuras pamats ir akadēmiskā personāla lojalitāte pret LU,
- LU nosaka sākotnējo nozaru grupu un nozaru sarakstu (1. pielikums), kurās LU veido universitātes profesoru¹ un tenūrprofesūras² vietas,
- akadēmisko vietu skaitu, izņemot universitātes profesorus un tenūrprofesūras, zinātnes nozarēs nosaka jaunveidojamās fakultātes, bastoties uz finansiālajām iespējām, stratēģiskās specializācijas jomām, izveidotajām studiju programmām kopām un valsts dotēto studiju vietu skaitu tajās, un LU esošajām zinātniskās darbības jomām,
- jaunas akadēmiskā personāla vietas veido ņemot vērā finanšu iespējas, attīstot jaunus zinātniskās pētniecības virzienus vai veidojot jaunas studiju programmu kopas,

---

¹ **Universitātes profesors** – Latvijas Universitātē uz pilnu slodzi (bet var būt izņēmumi) nodarbināts profesors, kurš ir atbildīgs par noteiktas jomas (zinātnes apakšnozares) studiju un zinātnisko darbību visā universitātes līmenī. Ar universitātes profesoru slēdz darba līgumu par akadēmiskā darba apjomu, kurā netiek atsevišķi izdalīts studiju, zinātniskais un administratīvais darbs. Uz universitātes profesoru amatu var pretendēt gan esošie profesori, gan zinātnisko institūtu vadošie zinātniskie darbinieki. Universitātes profesors var darboties zinātnisko projektu realizācijā un saņemt par to atalgojumu.

² **Tenūrprofesors** – profesors LU stratēģiski svarīgās attīstības jomās, ko atlasa starptautiskā konkursā (neizslēdzot iespēju pieteikties esošajiem LU profesoriem), ar paaugstinātām prasībām, piemēram, attiecībā uz piesaistīto finansējumu, publikāciju apjomu, Hirša indeksu. Tenūrprofesoram tiek noteikts augstāks atalgojums kā universitātes profesoriem. Papildu finansējumu tenūrprofesors var saņemt tikai no starptautiskajiem projektiem vai komercializācijas. Tenūrprofesūras ieviešanai LU tiek piesaistīts ārējais finansējums.

- veidojot jauno akadēmiskās karjeras modeli, tajā iekļauj ne tikai pilnas slodzes amata vietas (uz studijām vai uz pētniecību orientēti amati), bet arī paredz uz praksi orientētus amatus, kas pieļauj amatu savienošānu LU un ārpus tās.

Vienotās doktorantūras skolas ieviešana

- LU veido kopēju doktorantūras skolu, kuras darbības mērķis ir veidot apstākļus starptautiski atpazīstamas akadēmiskās izcilības attīstībai un nākotnes sabiedrības līderu izaugsmei,
- doktorantūras skolas akadēmisko vadību nodrošina tās uzraudzības padome, ko veido pārstāvēto doktora studiju programmu pārstāvji, kā arī starptautiskā zinātniskā padome,
- doktorantūras skola nodrošina doktora studiju grantu sadalījumu nozarēs atbilstīgi valsts attīstības un universitātes stratēģijas mērķiem, kvalitātes pārraudzību, doktora studiju programmu teorētisko kursu koordinēšanu, akadēmiskās karjeras atbalstu.

Pēcdoktorantūras sistēmas ieviešana LU

- pēc atbilstošo ārējo normatīvo aktu izmaiņām Latvijā, kas noteiks pēcdoktorantūras darbības principus, LU izstrādā iekšējo regulējumu pēcdoktorantūras attīstībai LU,
- LU veido pēcdoktorantūras sistēmu ne tikai, lai piesaistītu LU doktorantūras programmas absolvējošos, bet arī piesaistītu ārvalstu pēcdoktorantus (jaunos zinātniekus) LU internacionalizācijas veicināšanai.

Finansēšana

Doktorantūra un pēcdoktorantūra

- LU izstrādā jaunus finansēšanas principus doktorantūrai, tai skaitā definējot finansējuma mehānismus dažādajām aktivitātēm,
- Vienotā Doktorantūras skola pārrauga doktorantūras un pēcdoktorantūras darbības nodrošināšanai saņemtā finansējuma lietojumu fakultātēs un sadarbības partneru institūcijās, kā arī nodrošina kopīgo aktivitāšu norisi.

Universitātes profesūras darbības nodrošināšana

- LU izstrādā vienotus finansēšanas principus pilnas slodzes akadēmiskā personāla darbības nodrošināšanai, ko personāla pozīciju skaita un dažādu līmeņu noteikšanā ievēro jaunveidojamās fakultātes,
- veidojot tenūrprofesūras vietas darbības jomā, kas LU līdz šim nav tikusi attīstīta, tiek paredzēts papildu finansējums darbības uzsākšanai.

Nozīmīgo kolekciju, krātuvju un infrastruktūras vienību darbības nodrošināšana

- atbilstoši LU Senāta apstiprinātajam Nozīmīgo kolekciju, krātuvju un pētniecības infrastruktūras vienību sarakstam, LU izstrādā finansējuma modeli no LU pieejamiem finanšu līdzekļiem,
- finansējuma modeli veido, lai varētu nodrošināt uzturēšanas izdevumu segšanu, tai skaitā, nepieciešamā zinātniskā vai zinātniskā palīgpersonāla nodrošināšanu.

LU darbinieku zinātnisko sasniegumu novērtēšana

- LU izstrādā jaunu LU darbinieku zinātnisko sasniegumu novērtēšanas un finansēšanas sistēmu, balstoties uz zinātniskajām publikācijām, monogrāfijām, zināšanu pārnesi, dalību zinātniskajās konferencēs un projektos.

Jaunu pētniecības iniciatīvu atbalsts

- LU izstrādā kārtību, kādā veidā no centralizētajiem līdzekļiem finansē jaunas pētniecības iniciatīvas, kas tiek atzītas par īpaši atbalstām vai prioritārām LU vai nacionālā līmenī, bet kurām konkrētājā brīdī nav pieejams ārējais finansējums.

LU zinātnisko žurnālu izdošana

- LU nodrošina centralizēto līdzfinansējumu tādu zinātnisko žurnālu izdošanai, kuru izdevējs ir Latvijas Universitāte, kas ir iekļauti vai kuriem ir potenciāls pārskatāmā periodā tikt iekļautiem *Web of Science* un/vai *Scopus* indeksēto žurnālu sarakstā.
- Kā īpaša atbalstāma kategorija ir žurnāli, kas saistāmi ar nacionālās valodas, kultūras un vēstures vērtību izpēti.

Attīstības plāna ieviešanas priekšnoteikumi

1. LU attīstības stratēģijā noteikto uzdevumu konsekventa īstenošana, integrējot zinātniskās darbības attīstības plāna prioritātes,
2. pastāvīgs valsts finansējuma pieaugums zinātnei, tai skaitā zinātnes bāzes finansējums un finansējums pētniecisko projektu realizācijai,
3. ar institucionālo sadrumstalotību saistīto barjeru likvidēšana sadarbībai studiju un mūžizglītības procesu īstenošanai,
4. atbilstošas izmaiņas Latvijas normatīvajos aktos.

Sākotnējais zinātņu nozaru grupu un nozaru saraksts, kurā veido universitātes profesoru vietas

Zinātņu nozaru grupas un nozares

1. *Dabaszinātnes, tai skaitā,*

- 1.1. Bioloģija
- 1.2. Datorzinātne un informātika
- 1.3. Fizika, astronomija un materiālzinātne
- 1.4. Ķīmija
- 1.5. Matemātika, statistika un datu analīze
- 1.6. Zemes zinātnes, fiziskā ģeogrāfija un vides zinātnes

2. *Humanitārās un mākslas zinātnes*

- 2.1. Filozofija, ētika un reliģija
- 2.2. Valodniecība, literatūrzinātne un folkloristika
- 2.3. Vēsture un arheoloģija

3. *Medicīnas un veselības zinātnes*

- 3.1. *Medicīnas bāzes zinātnes*
- 3.2. *Klīniskā medicīna*
- 3.3. *Veselības un sporta zinātne*

4. *Sociālās zinātnes*

- 4.1. Ekonomika un uzņēmējdarbība
- 4.2. Izglītības zinātnes
- 4.3. Plašsaziņas līdzekļi un komunikācija
- 4.4. Politikas zinātne
- 4.5. Psiholoģija
- 4.6. Sociālā un ekonomiskā ģeogrāfija
- 4.7. Sociālais darbs
- 4.8. Socioloģija un antropoloģija
- 4.9. Tiesību zinātne